

Τὴν περίοδο τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς διαβάζουμε μερικὰ ἱερὰ ἀναγνώσματα μετὰ τὰ ὁποῖα ὠφελοῦμεθα. Αὐτὸ θὰ κάνουμε καὶ σήμερα.

Κατ' ἀρχὴν ὑπάρχει κάποιος ποὺ λέγεται Κασσιανὸς ὁ Ρωμαῖος κι ἔχει γράψει κάτι ὠραῖες σελίδες γιὰ τὸ πνεῦμα τῆς λύπης. «Τὸ φοβερὸ πνεῦμα τῆς λύπης, ὅταν κυριεύσῃ τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τὴν σκοτίσῃ ὀλοκληρωτικὰ, τὴν ἐμποδίζει ἀπὸ κάθε ἀγαθὴ ἐργασία καὶ τὴ γεμίζει μετὰ κάθε κακία.

Γιατὶ δὲν τῆς ἐπιτρέπει νὰ προσεύχεται μετὰ προθυμία, δὲν τὴν ἀφήνει νὰ ἐγκαρτερῇ στὴν ὠφέλεια τῶν ἱερῶν ἀναγνωσμάτων, κάνει τὸν ἄνθρωπο ὀργίλο κι ἐπιθετικὸ πρὸς τοὺς ἀδελφούς, γεννᾷ τὸ μῖσος κι ἐναντίον ἀκόμη τοῦ μοναχικοῦ σχήματος καὶ γενικὰ ἡ λύπη, ἀφοῦ δημιουργήσῃ σύγχυσι σὲ ὅλες τὶς σωτήριες σκέψεις τῆς ψυχῆς καὶ παραλύσῃ τὴ δραστηριότητα καὶ τὴν καρτερίαν της, τὴ φέρνει σὲ σημεῖο νὰ εἶναι σὰν ἀνόητη καὶ μανιακὴ, δένοντάς τη μετὰ τὸ λογισμὸ τῆς ἀπελπισίας.

Ὅπως ὁ σκῶρος τρώει τὸ ροῦχο καὶ τὸ σκουλήκι τὸ ξύλο, ἔτσι καὶ ἡ λύπη κατατρώγει τὴν ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου. Πείθει τὸν ἄνθρωπο νὰ ἀποφεύγῃ κάθε καλὴ πνευματικὴ ἀναστροφή καὶ δὲν τοῦ ἐπιτρέπει οὔτε ἀπὸ γνήσιους φίλους νὰ δέχεται συμβουλὴ οὔτε καλὴ καὶ εἰρηνικὴ ἀπάντησι νὰ τοὺς δίνη, ἀλλ' ἀφοῦ κυριαρχήσῃ σ' ὅλη τὴν ψυχὴ, τὴ γεμίζει μετὰ δυσαρέσκεια καὶ ἀκηδία. Καὶ τότε τὴ βάζει ν' ἀποφεύγῃ τοὺς ἀνθρώπους, γιατί γίνονται σ' αὐτὴν αἴτιοι ταραχῆς.

Καὶ δὲν τὴν ἀφήνει νὰ καταλάβῃ πὼς ἡ ἀρρώστια δὲν ὀφείλεται σ' ἐξωτερικὰ αἴτια, ἀλλὰ τὴν ἔχει ἀπὸ μέσα της καὶ φανερώνεται τότε ποὺ θὰ ἔλθουν οἱ πειρασμοὶ καὶ μετὰ τὴ δοκιμασία θὰ τὴν φέρουν στὴν ἐπιφάνεια. Γιατὶ ποτὲ δὲν μπορεῖ νὰ ὑποστῇ βλάβη ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ ἄλλον, ἂν δὲν ἔχῃ μέσα του ἀποθηκευμένους τὶς ἀφορμὲς τῶν παθῶν».

Τώρα πᾶμε σ' ἓνα ἄλλο θέμα ποὺ εἶναι πάρα πολὺ ὠφέλιμο κι ἔχει σχέσι μετὰ μιὰ βασικὴ ἀρετὴ ποὺ ὀνομάζεται ταπεινοφροσύνη. «Ἡ ἀμμᾶ Θεοδώρα» - ἀμμᾶ θὰ πῆ γερόντισσα – «ἔλεγε πὼς οὔτε ἡ ἄσκησι οὔτε ἡ κακουχία οὔτε οἱ ὁποιοιδῆποτε κόποι σώζουν τὸν ἄνθρωπο, παρὰ μόνον ἡ γνήσια ταπεινοφροσύνη. Καὶ γιὰ ἐπιβεβαίωσι διηγόταν τὸ ἔξῃς. Ἦταν κάποιος ἀναχωρητὴς ποὺ ἔδωχε τοὺς δαίμονες. Καὶ τοὺς ἐξέταξε γιὰ νὰ μάθῃ μετὰ ποιὸν τρόπο βγαίνουν ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο.

Μὲ τὴ νηστεία; Τοὺς ρωτοῦσε. Ἐμεῖς οὔτε τρῶμε οὔτε πίνουμε, ἀπαντοῦσαν ἐκεῖνοι. Μὲ τὴν ἀγρυπνία; Ἐμεῖς δὲν κοιμόμαστε καθόλου, ἔλεγαν. Μὲ τὴν ἀναχώρησι ἀπὸ τὸν κόσμο; Ἐμεῖς ζοῦμε στὶς ἐρήμους, ἀποκρίνονταν. Ἐπειδὴ ὁ γέροντας ἐπέμενε καὶ ἔλεγε μὲ ποῖό τρόπο λοιπὸν βγαίνουν, ἐκεῖνοι ὠμολόγησαν: Τίποτα δὲν μᾶς νικάει, παρὰ μόνο ἡ ταπεινοφροσύνη».

Τώρα πηγαίνουμε σ' ἓνα ἄλλο θέμα ποὺ ὑπάρχει μιὰ ἄλλη νοοτροπία στὴν ἀντιμετώπισι κάποιων καταστάσεων. Αὐτὸ εἶναι ἀπὸ τὸν βίο τοῦ Εὐθυμίου τοῦ Νέου, τοῦ ἀγίου Εὐθυμίου τοῦ Νέου. Ἐπειδὴ ὁ ἅγιος Εὐθύμιος πῆγε σὲ πάρα πολλὰ μέρη, δὲν ξέρουμε ἀκριβῶς σὲ ποῖό σημεῖο περιγράφεται αὐτὸ τὸ περιστατικό, γιατί ἦτανε στὴν Ἄγκυρα, μετὰ πῆγε στὴ Θεσσαλονίκη, μετὰ πῆγε στὸν Ἄθω, μετὰ στὸν Ὀλυμπο τῆς Βιθυνίας κ.ο.κ.

Λοιπὸν. «Μιὰ νύχτα ἦταν πανσέληνος, γι' αὐτὸ καὶ τὸ σκοτάδι ποὺ σκέπαζε τὴ γῆ δὲν ἦταν πυκνό. Ὁ Μέγας Εὐθύμιος μόλις εἶχε τελειώσει τοὺς μεσονυκτικούς ὕμνους στὸν Θεὸ καί, ὅπως συνήθιζε, εἶχε βγεῖ ἔξω κι ἔκανε προσκυνηματικὲς ἐπισκέψεις σὲ ναοὺς. Ξάφνου βλέπει σ' ἓναν ὑπαίθριον χῶρον δύο ἀνθρώπους νὰ κλέβουν σιτάρι ἀπὸ τὶς ὑπόγειες ἀποθήκες. Ὁ ἓνας ἔβγαζε ἀπὸ κάτω τὸ σιτάρι καὶ τὸ σάκκιαζε, ἐνῶ ὁ ἄλλος ἔπαιρνε πάνω τὰ σακκιά καὶ τὰ πῆγαινε σὲ μιὰ γωνιά, ὅπου δὲν τᾶβλεπε κανεὶς.

Μόλις ἐκεῖνος ὁ σβέλτος σιτοκλέφτης πῆρε εἶδησι τὸν ὄσιο, τὸ ἔβαλε στὰ πόδια ἀφήνοντας τὸν σύντροφό του στὸ λάκκο. Τότε ὁ θεῖος Εὐθύμιος, ἐπειδὴ θεώρησε πὼς θὰ ἔκανε μεγάλο κακό, ἂν στεροῦσε ἀπὸ τοὺς φτωχοὺς τὸ ἀναγκαῖο σιτάρι καὶ μάλιστα σὲ μιὰν ἐποχὴ ποὺ τὸ ψωμί ἦταν τόσο σπάνιο ὅσο καὶ τὸ χρυσάφι, ἀποφάσισε νὰ πάρῃ τὴ θέσι ἐκεῖνου ποὺ ἔφυγε, πηγαίνοντας κοντὰ σ' αὐτὸν ποὺ ἔμεινε καὶ βοηθῶντας τον».

Ἀκοῦτε τώρα τί ἔγινε στὴ συνέχεια. «Συνέχισε λοιπὸν ὁ ἄλλος νὰ βγάξῃ τὸ σιτάρι, χωρὶς νὰ ξέρῃ τίποτε ἀπ' ὅσα εἶχαν μεσολαβήσει, ἐνῶ ὁ ἅγιος τὸ ἔπαιρνε καὶ τὸ μετέφερε. Ὅταν πιά ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος εἶχε βγάλει ἀρκετὴ ποσότητα καὶ θέλησε ν' ἀνέβῃ ἐπάνω, τότε ὁ Εὐθύμιος σκύβει καὶ τοῦ λέει ψιθυριστὰ στ' αὐτί: «Τί; Θὰ φύγουμε; Καὶ θ' ἀφήσουμε ἐκεῖνα τὰ τυριά;» Καὶ τοῦ ἔδειχνε συνάμα μὲ τὸ δάχτυλο τὸν τόπο.

Ὁ ἄλλος ἀπὸ τὸν φόβο ποὺ τὸν κατεῖχε οὔτε τώρα μὲ τὴν ἐρώτησι τοῦ ἀγίου κατάλαβε τί εἶχε συμβεῖ. Ρωτᾷ λοιπὸν: «Καὶ ποῦ τὸ ξέρεις ἐσὺ αὐτό;» «Ἄκουσα πρὶν ἀπὸ λίγο τὸν ἐπίσκοπο νὰ τὸ λέῃ», ἀπάντησε ὁ ἅγιος. Τότε ὁ ἄλλος, ἀφοῦ ἔφαγε τὸν τόπο, ὅπως λέει ὁ λόγος, βρῆκε τὰ τυριά. Πῆρε ὅσα ἠθέλε καὶ τὰ παρέδωσε στὸν Μεγάλον Εὐθύμιον. Ἐπειτα πιάνοντας τὸ χέρι ποὺ τοῦ ἔδωσε ἐκεῖνος, ἀνέβηκε ἐπάνω. Καὶ μόλις κατάλαβε ποιὸς ἦταν, ἔλειωσε ἀπὸ τὴν ντροπὴ καὶ τὴν τρομάρα. Παραλυμένος λὲς ἀπὸ τὸν φόβο κυλίστηκε μπροστὰ στὰ πόδια τοῦ ἀγίου.

Μὰ ἐκεῖνος τὸν χάρειψε μὲ καλωσύνη, τὸν ἐσήκωσε ἀπὸ τῆ γῆ, τὸν ἀγκάλιασε καὶ τοῦ εἶπε: «Μὴ στενοχωριέσαι, παιδί μου, νομίζοντας πὼς ἔκανες κάτι τρομερό. Γιατὶ τὰ πράγματα αὐτὰ εἶναι δικά σου καὶ τοῦ Θεοῦ. Κι ἂν πῆρες κάτι, ἀπὸ τὰ δικά σου τὸ πῆρες κι ὄχι ἀπὸ τὰ ξένα. Μὰ καὶ πάλι, ἂν θελήσης, ἔλα νὰ πάρης ὅ,τι χρειάζεσαι».

Παρηγορημένος ἀπ' αὐτὰ τὰ λόγια ὁ κλέφτης ἔφυγε θαυμάζοντας ὑπερβολικὰ τὸν ἅγιο γιὰ τὴν ἀνεξικακία καὶ τὴν φιλανθρωπία του καὶ ἀνιστορῶντας ἀργότερα σ' ὅλους τὸ γεγονός».

Κι ἓνα τελευταῖο ἀπὸ τοὺς διαλόγους τοῦ ἁγίου Γρηγορίου τοῦ ἐπιλεγομένου Διαλόγου. Ἀναφέρεται στὸν δυτικὸ μοναχισμό κι ἀναφέρεται καὶ στὸν βίο τοῦ ὁσίου Βενεδίκτου. Ὅσιος Βενέδικτος, τέλος πέμπτου αἰῶνος. «Ὅταν ἔφτασε καιρὸς ποὺ ὁ ὁσιος Βενέδικτος θὰ ἔφευγε ἀπ' αὐτὴ τὴ ζωὴ καὶ θὰ πῆγαινε στὸν Θεό, πρόβλεψε ὁ ἴδιος τὴν ἡμέρα τοῦ θανάτου του καὶ τὴν ἀνήγγειλε στοὺς μαθητές του ποὺ ζοῦσαν μαζί του καὶ σ' ἐκείνους ποὺ ἔμεναν μακριά. Στοὺς τελευταίους μάλιστα φανέρωσε πὼς μὲ κάποιο σημεῖο ποὺ θὰ γινόταν θὰ μάθαιναν ὅτι ἡ ψυχὴ του ἔβγαινε ἀπὸ τὸ σῶμα.

Ἐξι μέρες λοιπὸν πρὶν ἀπὸ τὴν κοίμησί του πρόσταξε νὰ τοῦ ἀνοίξουν τὸ μνήμα. Ἀμέσως τὸν ἔπιασε πολὺ ὑψηλὸς πυρετὸς ποὺ τοῦ ἔψηνε κυριολεκτικὰ τὸ σῶμα. Τὴν ἕκτη ἡμέρα ἔβαλε τοὺς μαθητές του νὰ τὸν μεταφέρουν στὸν ναό. Ἐκεῖ κοινώνησε τὰ Ἄχραντα Μυστήρια καὶ ἐνῶ ὑποβασταζόταν ἀπ' τοὺς μαθητές του, στάθηκε ὄρθιος, σήκωσε τὰ χέρια του στὸν οὐρανὸ κι ἔτσι μὲ ὑψωμένο τὸ βλέμμα καὶ μὲ λόγια προσευχῆς παρέδωσε τὴν ἁγιασμένη ψυχὴ του .

Τὴν ἴδια στιγμή σὲ δυὸ ἀδελφούς, σ' ἓναν ποὺ ἔμενε στὸ μοναστήρι κι ἓναν ἄλλον ποὺ κατοικοῦσε μακριά, ἐμφανίστηκε τὸ ἴδιο ὄραμα. Εἶδαν καὶ οἱ δυὸ τους ἓναν θαυμαστὸ δρόμο ποὺ ἐκτεινόταν ἀπὸ τὸ κελλὶ τοῦ ὁσίου πρὸς τὴν Ἀνατολὴ μέχρι τὸν οὐρανὸ, ὅλον στρωμένο μὲ λαμπρὰ ροῦχα καὶ μεταξωτά. Ὑπέροχοι ἄνδρες κρατῶντας λαμπάδες στὰ χέρια ἀνέβαιναν ἀργὰ ἀργὰ καὶ μὲ τάξι. Κοντὰ τους ἔστεκε κάποιος λευκοφορεμένος ἄνδρας ποὺ ἀστραποβολοῦσε. Αὐτὸς ἐρώτησε τοὺς δύο ἀδελφούς: “Γνωρίζετε τίνος εἶναι ἐτοῦτος ὁ δρόμος, ποὺ τὸν κοιτᾶτε μὲ τόσο θαυμασμό;” “Δὲν γνωρίζουμε”, ἀπάντησαν οἱ ἀδελφοί. “Αὐτός”, τοὺς εἶπε “εἶναι ὁ δρόμος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἀνεβαίνει στὸν οὐρανὸ ὁ ἀγαπημένος τοῦ Θεοῦ Βενέδικτος”. Μόλις συνῆλθαν καὶ οἱ δυὸ τους ἀπὸ τὸ ὄραμα, κατάλαβαν ὅτι ὁ ἅγιος εἶχε τελειώσει».

Λοιπὸν, αὐτὰ ὅλα εἶναι πάρα πολὺ ὠφέλιμα καὶ ψυχοφελῆ.